

Draaiboek Imkers Nederland

**Verdenking
AMERIKAANS VUILBROED**

Het melden van bijenvolken die mogelijk aangifteplichtige ziektes onder de leden hebben, is verplicht. Dit geldt voor Amerikaans Vuilbroed (AVB), de Kleine Bijenkastkever en de Tropilaelapsmijt. Onderstaand het protocol dat geldt bij een vermoeden van AVB en eventuele vervolgstappen.

A) Te verrichten werkzaamheden zonder dreiging

1. Maak per afdeling een inventarisatie van standplaatsen van bijenvolken.
2. Teken deze plaatsen zo mogelijk in op een (staf) kaart.
3. Leg zo mogelijk een adressenlijst aan van ongeorganiseerde imkers.
4. Indien in het werkgebied van de afdeling meerdere imkerverenigingen werkzaam zijn, maak afspraken met deze imkerverenigingen over een gezamenlijke aanpak en contactpersonen.
5. Zorg voor een verenigingsbijeenkomst waarin voorlichting gegeven wordt over de procedure en de verschijnselen van Kalk-, Europees- en Amerikaans- vuilbroed (zie website: <https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Onderzoeksinstituten/plant-research/Biointeracties-Plantgezondheid/Bijen/Ziekten-in-bijen/Werkgroepen-diagnose-en-bijengezondheid.htm>)
6. Herhaal deze instructie na bijvoorbeeld twee jaar. En geef deze door aan nieuwe leden.

B) Imker vermoedt verschijnselen van AVB

7. De desbetreffende imker zoekt contact met de lokale bijengezondheidscoördinator (BGC). Een overzicht van de bijengezondheidscoördinatoren is verkrijgbaar via info@imkersnederland.nl en via <https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Onderzoeksinstituten/plant-research/Biointeracties-Plantgezondheid/Bijen/Ziekten-in-bijen/Werkgroepen-diagnose-en-bijengezondheid.htm>.
8. Niet bij een organisatie aangesloten imkers kunnen deze BGC ook benaderen.
9. In afwachting van het bezoek van de BGC worden geen standen van andere imkers meer bezocht en worden ook geen imkers toegelaten (met uitzondering van de BGC) op het terrein met de verdachte bijenvolken. Ook worden bijenvolken van de stand niet meer verplaatst.
10. Samen met de BGC worden de broedafwijkingen bekeken. De imker dient zoveel mogelijk zelf zijn bijen te behandelen en de te onderzoeken raten aan de bijengezondheidscoördinator aan te bieden.
11. Bij het onderzoek kunnen de luciferproef, de diagnosekaart AVB en EVB (Bijen@wur) en de AVB testkit (te verkrijgen via bijen@wur of het Bijenhuis) gehanteerd worden.
12. Indien er geen aanwijzing voor AVB is, dan volgt er verder geen actie.
13. Kan AVB niet uitgesloten worden dan moet het onderstaande traject bij C gevolgd worden.

Opmerking: tijdens het bezoek van de BGC kan eventueel een aanvullende test op EVB uitgevoerd worden met een hiervoor beschikbare EVB testkit. Wordt EVB aangetoond dan zal de BGC advies geven aan de imker omtrent de verdere behandeling van deze volken.

C) AVB kan niet worden uitgesloten

14. De imker meldt de ziekte, eventueel samen met de BGC, aan de NVWA op het landelijk meldpunt dierziekten (Tel: 045-5463188; zie ook website: <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/bijen-en-hommels/bijenziekte-melden-onderzoeken-en-bestrijden>). Tevens wordt het hoofdbestuur van Imkers Nederland en Bijen@wur ingelicht.
15. De imker beantwoordt de vragen die gesteld worden via het formulier "Eerste melding ziekteverschijnselen".
16. Op verzoek van de NVWA wordt een monster door de imker opgestuurd naar Wageningen Bioveterinary Research te Lelystad. Zie website: <https://www.wur.nl/nl/locatie/Wageningen-Bioveterinary-Research-Lelystad.htm>
17. De vaststelling van AVB zal ca. 5 dagen duren. Binnen deze termijn gelden de omgangregels met de bijenvolken zoals vermeld in B9.
18. Indien de test op AVB negatief is, wordt de melding ingetrokken. Is de test positief, dan wordt het protocol onder D gevolgd

D) Acties n.a.v. vastgestelde besmetting met AVB

19. Wageningen Bioveterinary Research meldt de besmetting aan de NVWA, de imker en de BGC.
20. De NVWA stelt een vervoersverbod voor bijen in voor een gebied van 3 km rondom de besmettingshaard.
21. Het vervoersverbod wordt door het Ministerie van LNV vermeld in de Staatscourant en op de internetsite van de Rijksoverheid.
22. De BGC verzamelt adressen van imkers in het gebied via o.a. de secretariaten van Imkers Nederland en de NBV. Zo nodig vraagt de BGC extra hulp van andere BGC's in de omgeving.
23. De BGC bezoekt de imker met de besmette bijenstand(en), geeft uitleg over de te volgen acties en verzamelt gegevens over eventueel reisgedrag van de imker met deze volken.
24. De BGC geeft aan de imkers binnen het gebied van het vervoersverbod aanwijzingen over de controles die zij moeten uitvoeren bij hun eigen volken (zie F).
25. Licht de lokale pers in met bijvoorbeeld als bijlage bijgevoegde voorbeeldbrief. Doe een oproep aan imkers in het gebied zich te melden voor een onderzoek.

E) Sanering van de besmette bijenstand en nacontrole

26. Op de besmette bijenstand worden onder toezicht van de BGC de zichtbaar zieke volken gedood door afzwavelen na beëindiging van de bijenvlucht. De volgende dag worden zo snel mogelijk alle ramen uit de afgesloten kasten geruimd en in vuilniszakken gedaan en voor verbranding aangeboden bij de vuilverbranding. Tijdens deze sanering draagt de BGC wegwerpkleding die door Imkers Nederland ter beschikking is gesteld. Indien de omgeving van de bijenstand het toelaat, kan de imker de besmette raten ook zelf verbranden onder toezicht van de BGC.
27. Van de niet zichtbaar zieke volken worden ook alle ramen met broed en voer uit de volken gehaald en in een plastic zak gedaan ter verbranding. Daarna worden de bijenvolken in schone kasten op ramen met kunststof gezet en worden gevoerd.
28. Raten met slingerbare honing van niet zichtbaar zieke volken kunnen worden afgenomen om te slingeren in een bijenvrije ruimte. Afnemen honing is geschikt voor menselijke consumptie, maar vanzelfsprekend niet als bijenvoer. De uitgeslingerde ramen worden vernietigd.
29. Kast worden gereinigd met een warme sodaoplossing (6%) of via schoonbranden.
30. Wegwerpkleding van de BGC wordt ter plaatse achtergelaten ter vernietiging
31. 4 weken na de sanering worden in aanwezigheid van de BGC de gesaneerde volken opnieuw gecontroleerd op AVB ziekteverschijnselen. De imker en de BGC ondertekenen een verklaring indien geen AVB meer is aangetroffen. Wordt nog AVB aangetroffen dan zal verdere sanering moeten plaatsvinden.

F) Screening van de omgeving

32. Imkers in de omgeving dienen alle bijenvolken te controleren op broedafwijkingen die op AVB kunnen duiden.
33. Bij deze controle is de BGC aanwezig en zal tijdens het bezoek wegwerpkleding dragen. Ook hier geldt dat de imker zoveel mogelijk zelf zijn bijen behandelt en de te onderzoeken raten aan de BGC aanbiedt ter controle.
34. Indien er geen verdachte verschijnselen zijn aangetroffen vermeldt de imker dit als eigenverklaring op een door de BGC verstrekt formulier.
35. Deze controle en vastlegging van het resultaat hiervan wordt na 4 weken nogmaals herhaald.
36. Worden er bij de eerste of tweede controle wel verdachte verschijnselen gezien dan treedt de procedure zoals hierboven vermeld bij C in werking. Dit kan bij een aangetoonde besmetting tot aanpassing van het vervoersverbod leiden

G) Vrijgave gebied

37. Als zowel bij de gesaneerde bijenstand(en) als bij de overige volken in de omgeving bij de 2^e controle geen verschijnselen van AVB meer zijn aangetroffen zal de BGC dit melden aan de NVWA, onder toezending van de getekende verklaringen van de imkers en de BGC.

38. Uit deze verklaringen kan de NVWA afleiden dat de ziekte is bedwongen en het gebied AVB vrij is. Vervolgens kan de NVWA het gebied weer vrijgeven voor het vervoer van bijen en zal dit o.a. (laten) publiceren in de Staatscourant en op de internetsite van de Rijksoverheid

H) Vergoeding onkosten

Er is een regeling vanuit Imkers Nederland voor een onkostenvergoeding. Hiervoor moet een declaratieformulier worden ingediend, mede ondertekend door de BGC. De volgende kosten komen voor vergoeding in aanmerking (of worden door Imkers Nederland betaald):

- a) De kosten welke doorbelast worden voor de afhandeling door Bijen@wur
- b) De kosten voor de testkits EVB en AVB
- c) Eventuele telefoon- en administratiekosten tot een maximum van € 100,-
- d) Reiskosten van BGC/afdeling ad € 0,19/km tot een maximum van € 200,-
- e) Wegwerp overalls met capuchon, handschoenen en overschoenen
- f) Kosten afvoer besmette materialen naar vuilverbranding
- g) Eventuele overige kosten ter beoordeling van het bestuur van Imkers Nederland
- h) In overleg met de penningmeester van Imkers Nederland kan een voorschot worden verstrekt aan de BGC of de afdeling
- i) Kosten verloren gegane volken:
  - i) Algemene vergoeding € 100,- per bijenstand
  - ii) Per geruimd volk € 100,- met een maximum van vier volken
  - iii) Voor verlies honingbroed €40,- per volk met een maximum van 4 volken

Opmerkingen:

Nieuw is dat de BGC ook bij de controles door de andere imkers in het gebied aanwezig is.

We willen ruimte geven om de besmette raten zelf te laten verbranden door de imker onder toezicht van de BGC. Onduidelijk is dat aanbieden bij elke vuilverbranding probleemloos kan. Het tijdelijk laten liggen daar in afwachting van verbranding is onwenselijk.

Bijlage: Voorbeeld Persbericht

Opgave standplaatsen bijenvolken in verband met uitbraak Amerikaans Vuilbroed.

In verband met een voor bijen uiterst besmettelijke ziekte Amerikaans Vuilbroed (AVB) wordt imkers welke bijen hebben geplaatst in het gebied (**omschrijven welke gemeente en /of gebieden**) verzocht zich te melden bij (**naam, adres, tel, eventueel e-mail adres, bijengezondheidscoördinator/ bestuurslid afdeling**).

Deze bijenstanden dienen in het belang van de in het gebied aanwezige besmette bijenvolken te worden gecontroleerd op besmetting met AVB. Deze controle vindt plaats door de imker zelf zo nodig in het bijzijn van een zogenoemde bijengezondheidscoördinator. Hierbij worden alle noodzakelijke maatregelen genomen om versleping van de ziekte voorkomen. Zieke volken worden gedood en verbrand. Stal en imkermateriaal wordt zeer zorgvuldig ontsmet of verbrand.

Gedurende de periode dat zieke volken dan wel de aanwezigheid van ernstig besmette volken kan worden verwacht, geldt ook een vervoersverbod van bijen in dit gebied. De omschrijving van het gebied kunt u ook terug vinden op de website van het ministerie van LNV of verkrijgen bij hiervoor genoemd contactpersoon. Het instellen en opheffen van een vervoersverbod wordt ook gepubliceerd in de Staatscourant.

De honing van bijenvolken met deze bacteriële ziekte is voor de mens niet schadelijk en kan zonder bezwaar gegeten worden, maar kan door bijvoorbeeld sterke, gezonde bijenvolken met een grote verzameldrift worden gestolen van verzwakte bijenvolken waardoor een infectie kan ontstaan. Dat is de reden voor het screeningsonderzoek in het hierboven beschreven gebied. Op medewerking van imkers dan wel standplaats verlenende personen wordt gerekend. Immers bij een gezonde bijenpopulatie zijn de natuur en ook de telers van land- en tuinbouwproducten verzekerd van een goede bestuiving door honingbijen en een goede opbrengst van zaad- of vruchtzetting.

(Einde persbericht; voor nadere informatie kunt u contact opnemen met .....)

N.B. Vermijd het noemen van namen of exacte locaties van de uitbraakplekken van Amerikaans vuilbroed; kan onnodige weerstand en/of aanwijzen van schuldigen voorkomen.